

تعیین زمان و مکان در تجارت‌های الکترونیک

جواد اکبری مزدی

www.ketab.ir

انتشارات هاوژین

سرشناسه: اکبری مزدی، ۱۱: ۷

عنوان و نام پدیدآور: تعیین زمان و مکان در تجارت‌های الکترونیکی / جهاد اکبری مزدی

مشخصات نشر: ساری: هاوژین، ۱۳۹۹ مشخصات فیزیکی: ۱۰۴ ص

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۹۹۱ - ۱۷ - ۹

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

موضوع: بازرگانی الکترونیکی - جنبه‌های حقوقی

(Electronic commerce - *Legal aspects)

سیاست دولت (Government policy)

قوانین و مقررات (Law and legislation)

رده‌بندی کنگره: HF ۵۵۴۸/۳۲

رده‌بندی دیویی: ۶۵۸/۸۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۲۶۹۲۸

انسمارات ۵ وژین

تعیین زمان و مکان در
تجارت‌های الکترونیک

جواد اکبری مزدی

چاپ نخست - ۱۳۹۹

طراح جلد: سروناز ولی‌پور

صفحه‌آرا: حامد حیدری‌فرد

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

مازندران - ساری. تلفن: ۰۱۱-۳۳۳۶۱۲۳۹

Email: havzhin.publish@yahoo.com

فهرست

۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	مقدمه

فصل اول: تعاریف، اصول و ارکان عقود الکترونیکی

۱۵	بخش اول: تعاریف
۱۶	مبحث اول: تعاریف قرارداد الکترونیکی
۲۱	گفتار اول: ماهیت حقوقی معاملات در فضای مجازی
۲۴	گفتار دوم: طرفین
۲۶	گفتار سوم: انعقاد قرارداد الکترونیکی
۲۸	بند اول: ایجاب الکترونیکی
۳۲	بند دوم: قبول الکترونیکی
۳۴	مبحث دوم: اقسام قرارداد الکترونیکی
۳۴	گفتار اول: از حیث و روش انعقاد
۳۴	بند اول: قرارداد منعقد شده از طریق پست الکترونیکی
۳۵	بند دوم: قرارداد منعقد شده از طریق شبکه وب جهانی
۳۶	بند سوم: به واسطه تبادل داده‌ها
۳۶	بند چهارم: به واسطه حضور مجازی در اتاق صحبت الکترونیکی
۳۸	گفتار دوم: از حیث موضوع قرارداد
۳۸	بند اول: قرارداد مشتمل بر کالا
۳۸	بند دوم: فروش محصول دیجیتالی

۳۹	بند سوم: تأمین اطلاعات
۴۱	مبحث سوم: اعتبار قراردادهای الکترونیکی
۴۱	گفتار اول: انعقاد قراردادهای رضایی در محیط الکترونیکی
۴۶	گفتار دوم: انعقاد قراردادهای تشریفاتی در محیط الکترونیکی
۴۷	بند اول: اشکال تشریفات
۵۹	بند دوم: تأمین تشریفات با داده‌ی پیام
۶۱	بخش دوم: ارکان عقد الکترونیکی
۶۱	مبحث اول: اسباب و شرایط تشکیل قراردادهای الکترونیکی
۶۱	گفتار اول: ابراز اراده
۶۴	گفتار دوم: تشریفات انعقاد (عقود تشریفاتی)
۷۰	مبحث دوم: اول - سوق تجارت الکترونیک
۷۱	گفتار اول: اصل لزوم امکان شناسایی پیام‌های ارائه شده در شبکه
۷۲	گفتار دوم: اصل اعتبار امضای الکترونیکی
۷۵	گفتار سوم: قاعده‌ی اعتبار نظریه‌ی وصول در قراردادهای الکترونیکی
۸۰	گفتار چهارم: اصل برابری اعتبار ادلای الکترونیکی با سایر ادله‌ی اثبات
	گفتار پنجم: اصل اختیار فسخ حداقل هفت روز برای مصرف کننده در معامله‌ی از راه دور
۸۳	
۸۷	مبحث سوم: اوصاف معاملات در فضای مجازی
۸۷	گفتار اول: الحاقی بودن قرارداد الکترونیکی
۸۸	گفتار دوم: عدم حضور فیزیکی طرفین در قرارداد الکترونیکی
۸۹	گفتار سوم: اصل رضایی بودن قرارداد الکترونیکی
۹۰	گفتار چهارم: جنبه بین‌المللی قراردادهای الکترونیکی
۹۱	گفتار پنجم: لزوم استفاده از ابزار ارتباطات الکترونیکی در انعقاد قرارداد

گفتار ششم: صفت تجاری قراردادهای الکترونیکی و لزوم حمایت مصرف کننده

۹۲

فصل دوم: زمان و مکان ایجاد قرارداد الکترونیک

بخش اول: منشاء زمان و مکان در عقود الکترونیک

مبحث اول: ایجاب

گفتار اول: مفهوم و ماهیت ایجاب

گفتار دوم: موارد سقوط (زوال) ایجاب

بند اول: استرداد ایجاب

بند دوم: گذشت مدت

بند سوم: شرط سدرج در ایجاب

بند چهارم: زوال حادثی که ایجاب با توجه به آن واقع شده است

بند پنجم: فوت و جنون

بند ششم: اثر ورشکستگی ایجاب کننده یا طرف او بر ایجاب

بند هفتم: رد ایجاب

مبحث دوم: قبول

گفتار اول: مفهوم و ماهیت قبول

گفتار دوم: اهمیت قبول در عقد الکترونیک، وجوب اتصال قبول به ایجاب در

قانون

بخش دوم: زمان تشکیل قراردادهای الکترونیکی

مبحث اول: فواید تعیین زمان تشکیل قرارداد

گفتار اول: عدم امکان عدول از ایجاب و قبول

گفتار دوم: اهلیت طرفین قرارداد

گفتار سوم: زمان انتقال مالکیت

گفتار چهارم: تعیین قانون حاکم بر قرارداد

- گفتار پنجم: تعیین مبدأ جریان مرور زمان ۱۱۱
- مبحث دوم: قواعد ناظر بر تعیین ثبوتی زمان انعقاد قرارداد ۱۱۳
- گفتار اول: قواعد ناظر بر تعیین ثبوتی زمان انعقاد قرارداد از دیدگاه نظریه حقوقی ۱۱۳
- بند اول: نظریه اعلام قبول ۱۱۴
- بند دوم: نظریه ارسال قبول ۱۱۵
- بند سوم: نظریه وصول یا ابلاغ قبول ۱۱۶
- بند چهارم: نظریه اطلاع از قبول ۱۱۸
- گفتار دوم: قواعد ناظر بر تعیین ثبوتی زمان قرارداد از دیدگاه کنوانسیون ۱۱۹
- گفتار سوم: قواعد ناظر بر تعیین اثباتی زمان انعقاد قرارداد ۱۲۱
- مبحث سوم: تعیین زمان بر مبنای نوع قرارداد ۱۲۲
- گفتار اول: قرارداد فوری ۱۲۲
- گفتار دوم: قرارداد غیر فوری ۱۲۳
- مبحث چهارم: تعیین زمان بر مبنای ایجاب قرارداد ۱۲۷
- گفتار اول: تحریر ایجاب ۱۲۷
- گفتار دوم: ارسال ایجاب ۱۲۸
- گفتار سوم: مرحله‌ی دریافت ایجاب ۱۲۸
- گفتار چهارم: اطلاع طرف عقد از ایجاب ۱۲۹
- مبحث پنجم: تعیین زمان بر مبنای نوع قرارداد ۱۳۰
- گفتار اول: نظریه اعلام قبول ۱۳۰
- گفتار دوم: نظریه ارسال قبول ۱۳۰
- گفتار سوم: نظریه وصول قبول ۱۳۱
- گفتار چهارم: نظریه اطلاع از قبول ۱۳۱
- مبحث ششم: آثار تعیین زمان در عقود الکترونیک ۱۳۲
- گفتار اول: عدم امکان عدول از ایجاب و قبول ۱۳۳

۱۳۴	گفتار دوم: اهلیت طرفین قرارداد
۱۳۴	گفتار سوم: زمان انتقال مالکیت
۱۳۵	گفتار چهارم: تعیین قانون حاکم بر قرارداد
۱۳۶	گفتار پنجم: تعیین مبدأ جریان مرور زمان
۱۳۷	گفتار ششم: تشخیص مبدأ جریان آثار قرارداد
۱۳۸	مبحث هفتم: تأثیر وسیله و نحوه اعلام در اعتبار قبول و تحقق عقد
۱۳۹	مبحث هشتم: نحوه تعیین زمان در قوانین مختلف
۱۳۹	گفتار اول: بررسی حقوق فرانسه
۱۴۰	گفتار دوم: بررسی حقوق انگلستان
۱۴۱	بخش سوم: مکان تحلیل قراردادهای الکترونیکی
۱۴۱	مبحث اول: فواید تعیین مکان تشکیل قرارداد
۱۴۱	گفتار اول: تشخیص قانون حاکم بر قرارداد
۱۴۲	گفتار دوم: تعیین دادگاه صالح
۱۴۲	گفتار سوم: از نظر مکان ایفاء تعهدات
۱۴۳	گفتار چهارم: قواعد ناظر بر تعیین اثبات مکان انعقاد قرارداد
۱۴۴	مبحث دوم: نحوه تعیین مکان در قوانین مختلف
۱۴۴	گفتار اول: بررسی حقوق فرانسه
۱۴۴	گفتار دوم: بررسی مقررات بین‌المللی
۱۴۷	گفتار سوم: بررسی مقررات داخلی ایران
۱۵۰	گفتار چهارم: قانون نمونه آنسترال
۱۵۱	گفتار پنجم: تعارض قوانین
۱۵۷	نتیجه‌گیری
۱۶۱	منابع و مأخذ

پیش‌گفتار

جهان شمول شدن تجارت الکترونیکی، امری غیرقابل انکار و پیوستن به این شیوه که تجارت را تسهیل و روابط را سرعت می‌بخشد، یکی از نیازهای بازار و تجارت ماست.

در قراردادهای عادی و سنتی که طرفین در حضور یکدیگر مبادرت به تشکیل عقد می‌کنند و ایجاب و قبول به فاصله زمانی بسیار کوتاهی نسبت به هم واقع می‌شود، تعیین زمان و مکان تشکیل عقد کار دشواری نیست اما مشکل را با بحث حقوقی متعدد زمانی مطرح می‌شوند که طرفین قرارداد از لحاظ زمانی و مکانی از یکدیگر فاصله دارند. لیکن در جریان عقود، بین ایجاب و قبول که تشکیل دهنده عقد هستند فاصله زمانی خاصی به وجود می‌آید بنابراین تعیین زمان و مکان عقد با کمی دشواری مواجه می‌شود. از طرف دیگر، تعیین مکانی انعقاد قرارداد نیز که نقش بسزایی در قراردادها و اجرای تعهدات ناشی از آن برعهده دارد نیز چالش مهمی ایجاد می‌نماید.

با توجه به اهمیت موضوع تعیین زمان و مکان انعقاد عقود الکترونیکی در تجارت جهان، در کتاب پیش رو سعی شده تا با بررسی قوانین داخلی و تطبیق آنها با قوانین بین‌المللی از جمله قانون نمونه آنسیترال، کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا و مقررات داخلی کشورهای پیشرفته در زمینه تجارت الکترونیکی به ارائه معیار مقبولی در تعیین این موارد دست یابیم.